

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VI. Quintum argumentum ex inutilitate scientiæ mediæ, ad dirigendum
Deum in suis decretis absolutis

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

Ac colligunt Adversarij, quod hoc ipsum suffi-
ciat in divino decreto.

92. Quarto impugari potest principalis respon-
sio ex absurdo & inconvenienti, quod ex illa se-
quitur. Si enim scientia, quam habet Deus de
futuris conditionatis; nullum supponat in volu-
tate divina decretum actuale & exercitum, nul-
lo modo erit Deo libera, sed omnino necessaria,
sicut scientia simplicis intelligentiæ: Consequens
est falsum, nec admititur ab Adversarijs, qui vo-
lunt scientiam conditionatorum vocari *mediam*,
quia mediat inter scientiam liberam, & necessa-
riam, ac de utraque participat; & partim libera,
partim necessaria est: Ergo &c. Sequela Majoris
probat: Ut aliqua scientia sit alicui libera,
supponere debet alicuius actum voluntatis, a
quo imperetur, vel a quo ejus objectum depen-
deat: Ergo si scientia conditionatorum in Deo
nullum supponat actuale decretum, a quo impe-
retur, & a quo futuritio conditionata rerum con-
tingentium dependeat, non erit Deo libera, sed
purè naturalis & necessaria.

Respondebis, talem scientiam posse dici Deo
liberam, quamvis nullum supponat in voluntate
divina decretum actuale & exercitum, in quo
funderetur; quia cum versetur circa res contingen-
tes & liberas, conditionatè futuræ, ita Deo con-
venit, quod potuit illi non competere.

93. Sed contra: Hoc quod est taliter esse, quod
potuerit non esse, non sufficit ad conceptum li-
bertatis, nisi possit esse, vel non esse ab intrinseco,
hoc est ratione propriæ voluntatis: Ergo si sci-
entia conditionatorum possit Deo non conven-
ire solum ab extrinseco, & ratione tantum con-
tingentiæ & libertatis creatæ, non vero ab in-
trinseco, & ratione voluntatis divinæ determi-
nantis illorum futuritionem, non poterit dici
Deo libera. Consequentia patet, Antecedens
vero probatur. In hoc distinguitur contingens
à libero, quod contingens taliter est, quod potest
non esse ratione alicujus extrinseco: v. g. fructus
arboris dicitur contingens, quia potest non es-
se, & impediri à gelu, vel à grandine, vel alijs
causis extrinsecis; liberum autem à principio in-
trinseco potest esse, vel non esse: Ergo id, quod
potest non esse, vel alicui non convenire, solum
ab extrinseco, non vero ab intrinseco & ratione
propriæ voluntatis, licet possit dici contingens,
nullo tamen modo potest dici liberum; & ita
juxta hanc responsionem scientia conditionato-
rum erit quidem Deo contingens, non tamen
libera, quod est absurdum. Imo si talis scientia
conveniat Deo ante omne decretum actuale, &
exercitum, convenit illi non solum contingen-
ter, sed etiam casualiter & fortuito: tunc enim
aliquid convenit alteri fortuito & à casu, quando
illi accidit præter intentionem: Sed scientia
conditionatorum, supposito quod conveniat
Deo ante omne decretum actuale & exercitum,
convenit illi præter intentionem; erit enim in
eo ante omnem actum voluntatis divinæ, &
consequenter ante omnem intentionem divi-
nam: Ergo convenit Deo casualiter & fortuito,
quod absurdissimum est, & divinæ providentiæ
& sapientiæ injuriosum.

94. Quinto contra principalem solutionem sic
arguo: vel decretum illud, quod assertores sci-
entiæ mediæ volunt existere tantum objective
in mente divina, & non esse actuale & exerci-
tum, sed futurum & ponendum, si ponetur co-
ditio, est prædeterminans, seu causans liberi ar-

bitrij determinationem, vel purè indifferens, &
expectans determinationem à voluntate crea-
ta? Si primum dicatur, libertatem tolleret juxta
Principia Adversariorum: Si vero secundum
asseratur, & ab illo non poterit oriri determi-
nata futuritio rerum contingentium & liberarum,
subindeque non erit sufficiens ad salvandam in
in Deo rationem primæ causæ respectu futuriti-
onis conditionatæ illarum, & ordinis ad existen-
tiam qui in ea includitur. Sequela patet, cum
enim decretum indifferens non magis connectat-
ur cum assensu, quam cum dissensu voluntatis
creatæ, & indifferenter ad utrumque se habeat;
non magis causat futuritionem, quam non futu-
rionem actuum nostrorum liberorum. De
quo fatis in tractatu de voluntate Dei, quando
decreta indifferentiæ refellemus.

Denique si conditio, quæ suspendit existen-
tiam futuri, suspendat etiam actum decreti, sequi-
tur voluntatem salutaris omnium hominum (quam
D. Thomas supra relatus docet esse conditio-
natam ex parte objecti) promissiones Dei, seu
communes, seu privatas, aliquam conditionem
nunquam implendam importantes, nullum ac-
tum divinæ voluntatis ponere, sed omnes sus-
pendere, & esse merè impossibiles: quandoquidè
sunt de re conditionatè futura, nunquam imple-
nda: quod absurdum est, & à communi Theo-
logorum sententia alienum. Unde mirum est,
quod cum assertores scientiæ mediæ rejiciant
decreta conditionata solum ex parte objecti,
quæ admittuntur à Thomistis, & quæ, ut fatetur,
Suarez, nullam ponunt imperfectionem in Deo,
ipsi tamen assingant decreta conditionata ex
parte subjecti, quæ imperfectionem potentia-
tis & suspensionis important, velinque con-
ditionatorum scientiam non importare dec-
retum actuale & exercitum in voluntate divina,
sed tantum futurum & ponendum, si ponetur
conditio, quod est esse conditionatum ex parte
subjecti, ut supra declaravimus.

S. VI.

Quintum argumentum ex inutilitate scientiæ me-
diæ ad dirigendum Deum in suis decretis
absolutis.

De seniores scientiæ mediæ ad duo præcipue
capita illius necessitatem, vel utilitatem re-
ducunt. In primis voluntatem esse utilem, vel
necessariam ad dirigendum Deum in suis dec-
retis absolutis, seu ad fundandam certam & infal-
libilem futurorum absolutorum notitiam; quia
existimant, quod nisi Deus prius per scientiam
illam exploratricem, creatæ voluntatis fibras, &
cordis humani recessus exploraret, & videret quid
homo in his, vel illis occasionibus & circum-
stantijs posset ex innata libertate volutus sit
sub concursu indifferenti, quem illi offert; non
posset quidquam certo & infallibiliter statuere
circa salutem & conversionem hominum; & se
exponeret periculo, ut id non fieret, quod effici
citer intendit.

Deinde scientiæ mediæ necessitatem, vel uti-
litatem repetit ex libertatis concordia cū præ-
destinatione & gratia efficaci: arbitrantur enim
certitudinem prædestinationis, & divinæ gratiæ
efficaciam cum libertate nostra non aliter posse
componi, quam recurrendo ad prævisionem fu-
turi consensu per scientiam mediæ, & consensu
quod si divinum decretum & gratia ex illo pro-

manans,

manans, consensum & determinationem nostræ voluntatis, prioritate naturæ & causalitatis antecederet, ejus libertatem violaret, & necessitatem antecedentem, libertati inimicam & adversariam induceret.

Utr ergo scientiæ mediæ inutilitas evidenter ostendatur, demonstrandum est, illam ex neutro capite esse necessariam, id est nec ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, nec ad ineundam, vel explicandam libertatis creatæ cum prædeterminatione & gratia efficaci concordiam. Primum ostendemus in hoc paragrapho, alterum in sequenti.

88. Dico ergo primò : Scientiam mediam non esse necessariam ad dirigendum Deum in suis decretis absolutis, seu ad fundandam certam & infallibilem futurorum adiutorum notitiam.

Probatur primò argumentò desumptò ex principiis adversariorum. Ut Deus per scientiam mediam dirigere in suis decretis absolutis, debet etiam intellectu divino præcipuas quædam & subordinatio inter cognitionem futurorum conditionatorum & absolutorum ratione ejus Deus prius in aliquo signo rationis exploraret res contingentes & liberas, sub statu conditionato, quam sub statu conditionato: v. g. quid faceat Petrus, si in his, aut illis occasionibus, & circumstantiis ponetur, & ad quid determinaret concursam indifferentem, quem illi offerret; Sed hoc non potest dici juxta Adversariorum principia: Ergo &c. Major admittitur ab Adversariis, potissimum à Fonteca, qui fateretur ad vincendas difficultates, quæ passim emergebant de prædeterminatione & providentia, se excogitasse hanc conditionatorum, & absolutorum distinctâ cognitionem, nempe ut scientia conditionatorum parva esset, & exploratix ad absolutam scientiam, & hoc etiam sæpius suo libro fateretur P. Annatus, præsertim disp. 2. contra Anonimū, ubi concedit scientiam mediam futuri conditionati esse priorem scientiâ absolutorum, & illi præferre sicut in intellectionem volitioni, ac illi prætere, sicut generationem Verbi processioni Spiritus sancti. Minor vero, in qua est difficultas, sic ostenditur, Nulla potest dari prioritas & subordinatio in intellectu divino inter absolutum, & conditionatorum scientiam; nec Deus prius explorare res contingentes & liberas sub statu conditionato, quam absolute; si nullum possit dari instans, vel signum rationis, in quo res contingentes & libere sint prius cognoscibiles ut conditionate futuræ, quam absolute; Sed ita est quòd juxta Adversariorum principia nullum potest assignari instans, vel signum rationis, in quo res contingentes & libere sint prius cognoscibiles ut futuræ conditionate, quam absolute: Ergo nulla potest dari prioritas, & subordinatio in intellectu divino inter absolutum & conditionatorum scientiam. Major constat, Minor probatur. Defensores scientiæ mediæ ideo volunt res contingentes & liberas esse conditionate futuræ in signo antecedenti divinum decretum, & ut tales à Deo cognosci per scientiam mediam; quia possunt de illis formari propositiones contradictoriæ, quarum una debet esse determinate vera, & altera falsa, & consequenter objectum illarum determinare futurum, vel non futurum. Vel ut alij volunt, quia in tali signo potest fieri suppositio eventus futuri, seu supponi, quòd res illa aliquando erit, si ponatur

A talis, vel talis conditio, quod existimant sufficere ad rationem futuri, quod ita definiunt: *Futurum est illud, quod aliquando habebit existentiam*; & hoc potissimum fundamento nititur P. Annatus, atque ex hac definitione, quasi apud omnes recepta, præcipua Thomistarum argumenta solve- re conatur. Atqui hæc duæ causæ, seu probationes pro veritate & futuritione conditionatorum in signo antecedenti divinum decretum militat etiam pro futuris absolutis, quia ex illis pariter formari possunt propositiones contradictoriæ, & supponi quòd aliquando erunt, subindeque definitio illa futuri, quam tradidit P. Annatus, ipsi competere: Quid ergo impedit, quin jure conditionatorum fruatur, illisque pariter com- petat determinata veritas objectiva & futuritio in illo signo antecedenti divinum decretum, in quo Adversarij in Deo constituunt scientiam mediam? Imò cum propositiones contradicto- riæ de conditionatis componantur ex absolu- tis simplicibus, & quælibet pars sit aliquo modo prior toto, propositiones contradictoriæ de fu- turis absolutis prius debent esse veræ & cognos- cibilis à Deo, quam contradictoriæ de futuris conditionatis; subindeque earum objecta, nepe futura absoluta prius habere rationem futuri, quam conditionata, & per consequens scientiâ absolutorum in Deo præcedere debent, condi- tionatorum notitiam, si standum sit Adversario- rum principiis. Unde P. Martinonus, novissimus Societatis Scriptor §. 4. relatus, docet futu- ra contingentia tam absoluta, quam conditio- nata esse determinate vera & cognoscibilia ab intellectu divino in signo antecedenti decretum; imò ex veritate & futuritione determinata, quæ supponit in se pro tali signo futuris absolutis, probat determinatam veritatem in conditionatis. Quare ipsa Adversariorum principia pepi- tuis evertunt scientiam mediam, ejusque inutili- tatem ad dirigendum Deum in suis decretis ab- solutis aperte declarant.

92. Probatur rursus conclusio, & magis adhuc ostenditur inutilitas scientiæ mediæ ad dirigendū Deum in suis decretis absolutis. Deus in formā- dis suis decretis absolutis circa salutem, & conversionem hominum sufficienter dirigitur per scientiam simplicis intelligentiæ? Ergo non indiget scientiâ mediâ directrice. Consequentia patet, Antecedens probatur, Deus per scientiam simplicis intelligentiæ comprehendit suam om- nipotentiam, & videt in thesauris ejus latere in- finita mediæ, seu auxilia efficacissima & suavissi- ma, quibus potest voluntates hominum poten- ter & suaviter ad se pertrahere, quando, & ubi voluerit, seu ut loquitur Ecclesia, *rebelles ad se pro- pterius compellere voluntates: Quis enim* (inquit Augu- stinus) *tam impie desipiat, ut dicat Deum malas ho- minum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?* Quid ergo opus est, ut per scientiam mediam quærat & ex- ploret opportunitates & circumstantias tempo- ris, & loci, vel genium, complexionem, aut tem- peramentum hominis? præsertim, quia *divinæ gratiæ tempus agendi semper adest, nec moribus hominum illa sit ei mora, nec causis suspenditur ullis, ut ait S. Prosper in carmine contra ingratos, cujus verba infra referemus.*

Audiamus etiam Augustinum clare docentē, tempus, & locum, aliatque circumstantias à Deo prædeterminari suâ infinitâ providentiâ, non vero solum explorari suâ scientiâ: *Adulter* (in- quit)

in Enchi- rid. cap. 98.

art. 6. §. 6. 100.

Homil.
23. inter
50.

quit) non fuisti in illa tua vita præterita, plena ignorantia nondum illuminatus, nondum bonum, malumque discernens, nondum credens in illum, qui te nescientem regebat. Hoc tibi dicit Deus tuus: regebam te mihi, servabam te mihi. Ut adulterium non committeres, suavor desuit: ut suavor deesset, ego feci. Locus & tempus desuit, & ut hæc deessent, ego feci. Assuit suavor, non desuit locus, non desuit tempus: ut non consentiret, ego feci. Agnosce ergo gratiam eius, cui debes quod non admisisti. Mihi debet iste quod factum est, & dimissum vidisti: mihi debes & tu quod non admisisti: nullum enim est peccatum, quod fecit homo, quod non possit facere alter homo si desit rector, à quo factus est homo.

101. Denique suaderi potest conclusio ab absurdo & inconvenienti, quod sequitur ex Adversariorum sententia. Si enim Deus scientiã mediã directricem disponderet prædestinationem & conversionem hominum, sequeretur non repugnare ex natura rei, & metaphysicè loquendo, esse aliquem hominem, quem Deus, etiam de potentia absoluta, convertere & prædestinare non posset: Sed hoc absurdissimum est, & repugnat supremo Dei dominio in nostras voluntates, atque supremæ Dei prædestinantis libertati; tunc enim in non prædestinando istum hominem liber non esset, siquidem extremum positivum, nimirum prædestinationem in sua libera potentate non haberet: Ergo &c. Sequela Majoris probatur. Ex natura rei non repugnat dari hominem, qui in nullo tempore, & in nulla occasione, & cum nullis auxilijs ex se non efficacibus velit se convertere; nam cum sit omninò contingens, ut ista media fortiantur sicut effectum, & nullum ex illis ex se efficaciam habeat respectu effectus, infallibilemque connexionem cum illo; licet moraliter loquendo impossibile sit, tamen ex natura rei non repugnat, ut sicut hoc, ut illo medio, hæc vel illà occasione positus, non convertitur homo; ita nec positus alijs quibuscunque similibus convertatur. Cognosceret ergo Deus per scientiam mediã moralem hominẽ per nullum ex his medijs & auxilijs moraliter tantum excitantibus, fore convertendum; ac proinde si directricem hæc scientiã illius prædestinationem & conversionem necessario debet dispondere, non poterit illum convertere, nec prædestinare; nulla enim media in sua scientia inveniet, quibus applicatis talis homo infallibiliter convertatur.

102. Confirmatur, & magis illustratur hæc ratio. Deus non potest hominem prædestinare, nisi per scientiam mediã prævideat, illum suæ vocationi liberè responsurum, si ponatur in his, vel illis occasionibus & circumstantijs, alioquin vel jura libertatis humanæ violaret, vel se exponeret periculo, ut non fieret, quod efficaciter decernit, ut Adversarii docent: Sed dabilis est casus, in quo homo in omni occasione & circumstantia divinæ vocationi supponatur resistens; siquidem nec singulæ vocationes, nec omnes collectivè, superant resistenciam libertatis arbitrij, cum nulla illarũ, juxta Adversarios, gaudeat efficacità, infallibiliter, & ab extrinseco connexa cum futuro consensu; & cum voluntas creata, in quibuscunque occasionibus, & circumstantijs posita, possit cum qualibet gratia & vocatione componere resistenciam & dissentium; alioquin, ut illi volunt, ejus libertas destrueretur. Ergo si prædestinatio necessario supponat directionem scientiæ mediæ, & prævisionem futuri consensu voluntatis humanæ, sequitur esse casum, me-

A raphysicè factem, possibilem, in quo Deus de potentia etiam absoluta hominem convertere, & prædestinare non possit: Hoc autem falsissimũ, & absurdissimũ esse, quis non videat? ut enim ait Augustinus in Enchir. cap. 97. *Pbi est illa omnipotentia, quæ in celo & in terra, omnia quæcumque voluit, fecit?*

§. VII.

Sextum argumentum, ex inutilitate scientiæ mediæ ad conciliandam humanam libertatem cum prædestinatione & gratiæ efficacità.

Dico secundò: Scientiam mediã non esse inordinabilem, aut idoneam ad conciliandam humanam libertatem cum prædestinatione & gratiæ efficacità. Ita, præter Thomistas, docent plures Doctores eximij ex omnibus Academijs & Ordinibus, quos referunt Alvares, Salmaticenses, Joannes à S. Thoma, & alij: inter hos ex Salmantina Academia præcipue eminent Curiel, & Basilus Legonienis, viri toto orbe celeberrimi, qui licet scientiam mediã aliquando docuerint, tamen sapientiores facti, eam retraherunt, ac reprobant; quod certe non leve habitamentum est nostræ sententiæ. Ex Academia Complutensi Villegas, ex Olcenti Galpar Ram, ex Parisiensi Coqueus, & Lambertus, ex Diacensi Ektius, & Sylvius, & tandem ex Lovaniensi omnes Doctores unanimi consensu rejecerunt scientiam mediã, & de ea hoc tulere judicium, seu censuram: *Sententia hæc Dei bonitatem obscurat, justiciam emergat, Scripturã illudit, Patrum testimonio in alieno sensu detorquet; humanarum rationis corruptions applaudit, humilitatem fundamentum evertit, præcædendi necessitatem non magnam relinquit, propriarum veritatum fiduciam ingenerat; in salutis negotio, quod præcipuum est, homini donat, quod minus Deo: gratiam Dei libero subdit arbitrio, & ejus pedissequam facit. In summa à Pelagio non satis præcul abscedit: Lutheri verò, & Calvinus, & aliorum nostra tempestatis hæreticorum sententiam, dum ab ea videri vult quã longissime recedere, potens usque debellare, magis imprudens sublit, atque confirmit.*

Scotus, etiam in 1. dist. 39. quaest. 1. §. 1. *de contingentiã rerum*, clarissimè, rejicit scientiam mediã, seu scientiam futurorum contingentium independentem à decreto, ac determinatione voluntatis divinæ; docet enim, quod propositiones de futuro contingenti ante actum divinæ voluntatis non sunt determinatæ veræ, sed quasi neutre: voluntas vero divinæ ligens unam partem, facit illam determinatæ veram, & ex tunc certò cognoscuntur à Deo, quod non accidit in propositionibus necessarijs, quæ quia in illo primo instanti ante determinationem divinæ voluntatis sunt veræ, utpote quæ in sua veritate dependent à voluntate divinæ, idèò in illo primo instanti cognoscuntur à Deo, subditque: *Tunc autem, id est, in illo primo instanti, non sunt vera contingentia, quia nihil est tunc, per quod habeat veritatem determinatam: posita autem determinatione voluntatis divinæ, jam sunt vera, videlicet pro illo secundo instanti; & hoc eadem erit ratio intelligendi divini intelligendi ista, quæ sunt jam vera in secundo instanti.* Quò nihil claritùs & expressius contra scientiã mediã dici potest. Undè qui se ex Franciscana familia illã admittunt, non Scoti, sed Molinæ discipuli, quantum ad hoc, dicendi sunt. Nonnulli